

חדו"א 2

מועד א' טור ב'

מרצים: ד"ר ירמיהו מילר, ד"ר אבנר סגל

תשפ"ג סמסטר ב'

השאלון מכיל עמודים (כולל עמוד זה וכולל דף נוסחאות).

בהצלחה!

הנחיות למדור בחינות שאלוני בחינה

- לשאלון הבחינה יש לצרף מחברת.
- ניתן להשתמש במחשבון מדעי לא גרפי עם צג קטן.

חומר עזר

- דפי נוסחאות של הקורס (עמודים בפורמט A4), מצורפים לשאלון.

אחר / הערות

יש לענות על השאלות באופן הבא:

- יש לנמק היטב כל שלב של פתרון. תשובה ללא הסבר וללא נימוק, אפילו נכונה, לא תתקבל.
- יש לענות על שאלות 1-4.

שאלה 1 (25 נקודות) הסדרה a_n נתונה על ידי נוסחת הנסיגה הבאה

$$a_{n+1} = \frac{1}{2} \left(a_n + \frac{1}{a_n} \right), \quad a_1 = 3.$$

(א) (10 נק') הוכיחו כי לכל n מתקיים $a_n \geq 1$.
 רמז: לכל $x, y \geq 0$ מתקיים $\sqrt{xy} \leq \frac{x+y}{2}$.

(ב) (10 נק') הוכיחו כי הסדרה a_n מונוטונית יורדת.

(ג) (5 נק') הוכיחו כי הסדרה a_n מתכנסת וחשבו את גבולה.

שאלה 2 (25 נקודות)

(א) (10 נק') הוכיחו או הפריכו באמצעות דוגמא נגדית את הטענה הבאה:

אם $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ ו- $\sum_{n=1}^{\infty} b_n$ טורים מתבדרים, אז $\sum_{n=1}^{\infty} (a_n b_n)$ טור מתבדר.

(ב) (15 נק') מצאו את תחום ההתכנסות של הטור

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(x+1)^n}{n^2 3^{2n}}$$

וקבעו באילו נקודות בתחום ההתכנסות הוא מתכנס בהחלט.

שאלה 3 (25 נקודות)

(א) (7 נק') חשבו את שטח המשולש ABC ואת נפח הפירמידה $ABCD$ כאשר

$$A(2, 1, 2), B(1, 1, 1), C(0, 2, 1), D(3, -1, -1).$$

(ב) (18 נק') רשמו את משוואת המישור העובר דרך הנקודה $P(3, 1, 2)$ ומאונך לשני המישורים

$$2x + y - z = 4, \quad x - 2y + z = 1.$$

שאלה 4 (25 נקודות) מצאו את ההיטל של הנקודה $P(-1, 2, 1)$ על המישור $x - 2y + 2z = 4$, ובנוסף חשבו את

המרחק בין הנקודה למישור ואת השיקוף של P ביחס למישור.

פתרונות

שאלה 1 (25 נקודות)

(א) (10 נק') נוכיח את הטענה באינדוקציה.
בסיס: עבור $n = 1$ מתקיים

$$a_1 = 3 \geq 1.$$

בסיס: נניח כי $a_n \geq 1$. אם כן, מתקיים (לפי אי-השוויון ברמז) כי

$$a_{n+1} = \frac{1}{2} \left(a_n + \frac{1}{a_n} \right) \geq \sqrt{a_n \frac{1}{a_n}} = 1$$

(ב) (10 נק') מכיוון ש- $a_n \geq 1$ לכל n , מתקיים כי

$$\frac{1}{a_n} \leq 1 \leq a_n \Rightarrow a_n + \frac{1}{a_n} \leq 2a_n \Rightarrow a_{n+1} = \frac{1}{2} \left(a_n + \frac{1}{a_n} \right) \leq a_n$$

כנדרש.

(ג) (5 נק') מהסעיפים הקודמים, a_n סדרה מונוטונית יורדת ומתקיים כי $1 \leq a_n \leq 3$ לכל n . כלומר, הסדרה חסומה ומונוטונית ולכן מתכנסת. נסמן

$$L = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_{n+1}$$

ומכאן שמתקיים

$$L = \lim_{n \rightarrow \infty} a_{n+1} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{2} \left(a_n + \frac{1}{a_n} \right) = \frac{1}{2} \left(L + \frac{1}{L} \right)$$

כלומר,

$$2L^2 = L^2 + 1 \Rightarrow L^2 = 1 \Rightarrow L = \pm 1.$$

מכיוון שהסדרה a_n היא סדרה חיובית, הגבול שלה הוא בהכרח אי-שלילי. מכאן $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 1$.

שאלה 2 (25 נקודות)

(א) (10 נק') הטענה אינה נכונה, כדוגמא נגדית, נתבונן בטור

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{n}}.$$

כלומר, נבחר $a_n = b_n = \frac{1}{n}$. הטור הזה מתבדר (זהו הטור ההרמוני). אך מצד שני, הטור

$$\sum_{n=1}^{\infty} (a_n b_n) = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2}.$$

שהוא הטור 2-ההרמוני הוא טור מתכנס.

(ב) (15 נק') תחילה, נציב $z = x + 1$ ונקבל את טור החזקות

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{z^n}{n^2 3^{2n}}$$

ונחשבת רדיוס ההתכנסות של טור זה באמצעות נוסחת קושי

$$R = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{\sqrt[n]{|a_n|}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{n^2 3^{2n}} = 9 \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{n^2} = 9.$$

עלכן, הטור מתכנס (בהחלט) בקטע $-9 < z < 9$. כעת, נבדוק את התכנסות הטור בקצוות הקטע. אם נציב $z = 9$ בטור נקבל את הטור

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{9^n}{n^2 3^{2n}} = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2}$$

וזהו טור חיובי מתכנס.

מצד שני, לאחר הצבה של $z = -9$ נקבל את הטור

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-9)^n}{n^2 3^{2n}} = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n^2}$$

שהוא טור מתכנס בהחלט (על פי המקרה הקודם).

לסיכום, הטור המקורי מתכנס בהחלט בקטע $-9 \leq x + 1 \leq 9$, שהוא הקטע $-10 \leq x \leq 8$, ומתבדר מחוצה לו.

שאלה 3 (25 נקודות)

(א) (7 נק') שטח המשולש נתון על ידי

$$S_{ABC} = \frac{1}{2} |\vec{AB} \times \vec{AC}| = \frac{1}{2} |(-1, 0, -1) \times (-2, 1, -1)| = \frac{1}{2} |(1, 1, -1)| = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

ונפח הפירמידה נתון על ידי

$$V_{ABCD} = \frac{1}{6} |(\vec{AB} \times \vec{AC}) \cdot \vec{AD}| = \frac{1}{6} |(1, 1, -1) \cdot (1, -2, -3)| = \frac{1}{3}.$$

(ב) (18 נק') בכדי שהמישור יהיה מאונך לשני המישורים הנתונים, הנורמל שלו צריך להיות מאונך לוקטורים $(1, -2, 1)$ ו- $(2, 1, -1)$ (הנורמלים של המישורים הנתונים בשאלה). על כן, ניתן לבחור את הנורמל של המישור להיות

$$\vec{n} = (2, 1, -1) \times (1, -2, 1) = (-1, -3, -5) .$$

עלכן, משוואת המישור נתונה על ידי

$$-1 \cdot (x - 3) - 3 \cdot (y - 1) - 5 \cdot (z - 2) = 0 \Rightarrow x + 3y + 5z - 16 = 0 .$$

שאלה 4 (25 נקודות) ההיטל של P על המישור זה נקודת החיתוך בין המישור לבין אנך לו העובר דרך P . וקטור הכיוון של אנך זה הוא הנורמל למישור $\vec{n} = (1, -2, 2)$ ולכן האנך דרך P נתון על ידי ההצגה הפרמטרית

$$M(t) = (-1 + t, 2 - 2t, 1 + 2t) .$$

ונקודת החיתוך שלו עם המישור נתונה על ידי

$$(-1+t) - 2(2-2t) + 2(1+2t) = 4 \Rightarrow 9t = 7 \Rightarrow t = \frac{7}{9} \Rightarrow M\left(t = \frac{7}{9}\right) = Q\left(\frac{-2}{9}, \frac{4}{9}, \frac{23}{9}\right) .$$

המרחק של P מהמישור נתון על ידי $|\vec{PQ}|$ או על ידי הנוסחה

$$d = \frac{|-1 - 4 + 2 - 4|}{\sqrt{1^2 + (-2)^2 + 2^2}} = \frac{7}{3} .$$

אתהשיקוף ניתן למצוא על ידי הצבה של $2t = \frac{14}{9}$ בהצגה הפרמטרית של הישר

$$M\left(\frac{14}{9}\right) = P_*\left(\frac{5}{9}, \frac{-10}{9}, \frac{37}{9}\right) .$$